

A SZŐLŐBEN

(Ezelőtt: „Egy év a szőlőben“)

Havi folyóirat szőlősgazdák számára.

Megjelenik: minden hó 28-án.
Előfizetési díj: Egész évre 2 frt.

Szerkesztő és kiadótulajdonos:
OSOMOR KÁLMÁN.

Az idei kilátások.

A mult évi deczemberi hideg a szőlőkben sok helyen nagy károkat tett, azon oknál fogva, mivel a késői szüret folytán és a hirtelen beállott fagyok miatt a szőlőket rendesen befedni nem lehetett.

Nagy volt emiatt az ijedelem. S mivel ezen időjárás országos volt, az ebből eredhető kár is tetemesnek mutatkozott.

Ezen körülmény a gazdákat ovatosságra intette; s aki a metszés alkalmával öntudatosan járt el: a kárt mérsékelte.

A késői metszés volt az öntudatos eljárás; aki későn akkor metszett, amikor már látni lehetett, hogy hova kell metszeni: ott még mindig egy jó közepes termésre lehet számítani.

A szőlősgazda első reménye a szőlő szabályos elvirágzásában leli alapját. Idézzük csak vissza a mult évi virágzást, minő általános volt a panasz a virágzás ellen.

Az ország legnagyobb részéből ama panasz hallatszott, hogy a szőlő a virágzásában meghúlt. Hála az égnek, ez idén azt nem halljuk; az állandóan alkalmas időjárás mellett a szőlők a legszebben elvirágzottak, s így a remény első jogosult stádiumáig elértünk.

Tekintve azt, hogy ez évben a jégesők sem tettek nagyobb méretű károkat, daczára a téli fagyokozta károknak; jó közepes termés ígérkezik.

És így ha valami előre nem látható elemi csapások közbe nem jönnek: jó közepes terméshez bizhatunk.

Az eddigiek állanak a borszőlőkre.

Most térjünk át a csemegeeszőlőkre; mert hát a csemegeeszőlő-szüret már felette lényeges. A régi időkben annyi csemegeeszőlőt termeltünk, amennyi saját házi szükségletünkre volt elégséges. Manapság ez már kereskedelmi cikk; s ahol ezzel nagyban foglalkoznak: ott már augusztus hó végén kezdődik és legalább november hó közepéig szakadatlanul nagy élénkség, nagy piaczi forgalom nyilvánul.

Csak Gyöngyös vidékéről szólunk, midőn elmondjuk, hogy az állam kénytelen volt egyenesen a szőlőszállítás sikeres lebonyolítása végett külön egy gyorszállítási feladó osztályt felállítani és kiépíteni; mert a régi berendezés a forgalomnak nem volt képes eleget tenni.

Hasonló forgaimú számtalan vidékek vannak. Ilyenek: Kecskemét, Beregszász, N.-Maros, hogy Budapestről mint központról ne is szóljunk.

Szóval a csemegeeszőlő-kereskedés mindinkább nagyobb mérvet ölt és mindinkább fog öltetni, amennyiben a keleti és éjszaki országok lakói a szőlő élvezetét megszokják.

Tehát a csemegeeszőlőről egészen külön lehet és kell megemlékezni.

A múlt évben különösen a hegyi ojtvány-csemegeeszőlő nagyon keresett volt; azért, mivel a múlt évben az egyéb gyümölcsökből silány termés volt, s így egyéb gyümölcs hiányában is a szőlő kereslete emelkedett, s így az árak igen jól tartották magukat.

Ez évben egy különös körülményt kell figyelembe vennünk, azt, hogy a téli fagy a chasselés szőlőfajoknak keveset ártott, s így azokból elég szép termésre számíthatunk.

Gyümölcs ez évben valamivel több igérkezik, s így ez a csemegeeszőlő fogyasztásra befolyással lesz ugyan, de tekintve azt, hogy a szőlő élvezők száma évről-évre szaporodik s így a fogyasztás és kereslet emelkedik: azt merjük jósolni, hogy a csemegeeszőlőkben a múlt évi árakat képesek leszünk elérni.

Ezt a körülményt jó lesz megfigyelni annál is inkább, mert az éber és élénk kereskedelem emberei rövid idő múlva megjelennek, hogy a csemegeeszőlőkre kötéseket eszközöljenek.

Abonyi Erneszt.

Rúg-e a rupezstris ojtvány?

A rupezstris-montikula mindinkább kezd tért hódítani. Nemcsak a magasabb délnek fekvő köves-kavicsos hegyoldalakon ültetik, sőt a laposabb meszes, száraz talajon is kezdik művelni.

Ámde ennek a kiváló alanynak is találtak ki hátrányát. Azt kezdik egyes emberek hirdetni, hogy a reá nemesített európai szőlő nem ad jó termést, mert az rendszeren elrűg.

Valamelyik hazai lap ezzel a fölfedezéssel lepte meg a szőlész közönséget, melynek egy része az ilyen lapban megjelent irott-nyomtatott dolgot szentírásnak vesz, s a nélkül, hogy a hír felett elmélnék, reá mondja a lesujtó ítéletet.

Nagy baj volna, ha a rupezstris-montikula alanyt elitélnék és a használatból kivénnék. Nem azért, mert ez az alanyfaj a meszes talajra az egyedüli, de azért, mert vannak talajok, melyekben sikeresen csak a rupezstris-montikulával lehet letelepíteni.

Különösen azok kedvéért és érdekében irunk erről a dolgról, akik utalva vannak a rupezstris-montikulára. Irunk és előre is a bátorítás kedvéért kijelentjük, hogy azon állítás, miszerint a rupezstris-montikulára nemesített európai szőlők rendszeren rúgnak és így silány termést hoznak: *nem igaz*.

Nem igaz, hogy a szőlő elrűgása a rupezstris alanytól származik. Aki ezt a hirt világnak boosájtotta, az hallott valahol harangzni, de hogy hol, azt nem tudja.

Az lehet, hogy a rupezstris alanyra nemesített ojtvány virágzásban rűgja a gyümölcsét, de ez abban leli megfejtését, hogy a nevezett szőlő magas hegytetőn vagy magas hegyoldalon van, ahol a köd a szőlő virágzásakor leszokott szállani, s így a rűgást a köd eszközölte.

Lett légyen a szőlő bármilyen alanyra nemesítve, ha azt virágzásában a köd éri, rendszeren meghul.

De a köd nemcsak a szőlőnek árt a virágzásban, de köztudomás szerint sok más növénynek is.

A tévedése tehát az illető rémhirt közlőnek abban van, hogy magas helyen levő rupezstris-montikulára nemesített ojtvány szőlőjét a köd a virágzásakor meglepte, s így a szőlő virágzása rosszul sikerülvén, ugyneveve elrűgott.

De ösmertük ezt a körülményt a multban is. A régi időben, midőn az ojtásnak hírét sem hallottuk: akkor is sokszor megtörtént, hogy a júniusi leereszkedett köd miatt a szőlő virágzása rosszul sikerült.

De hát hogy is lehetne azt következtetni, hogy a rupezstris-montikulának az a tulajdonsága, hogy a reá nemesített ojtvány virágját elrűgja?

Hiszen nincs ebben semmi következtetés. Az alany a virágzás megtartására nincs semmi befolyással.

Órülünk, hogy alkalmunk ^{van} ennek a nagyon értékes alanyfajnak védelmére kelni, — és örülünk, ha sikerül olvasóinkat, különösen azokat, akik a rupezstris alannyal dolgoznak, erről a rémhirről megnyugtanni.

A viharágyu.

A jégkár elleni védekezésnél a viharágyu előtérbe lépett.

Néhány évvel ezelőtt olvastuk, hogy egyik németországi szőlész a szőlője felett tornyosult terhes és vészes felhőket ágyuzással szétverte; s így egy esetleges jégesőtől megmentette.

A hír szárnyra kelt s követőkre talált, és a reá következő évben imitt-amott kezdtek a terhes felhők ellen felágyuzni.

A vélemények eltérők voltak. Voltak akik már a kezdetben jó jövőt jósoltak s azt állították, hogy a kellő időben alkalmazott ágyuzással a terhes felhőket szét lehet verni.

A szakférfiak voltak azok, akik sem mellette sem ellene nem mertek állást foglalni.

Bizony-bizony szegénységre vall az, midőn a tudományos közegek a szakférfiak nem bátorkodnak sem pró sem kontra állást foglalni; s még szomorubb az, hogy a szegény szőlésznek kell czen a téren is esetleg saját kárára tanulni.

Joggal el lehetne várni, hogy a szakközegek ezt a keserü poharat vennék el a szőlészekről. Joggal el lehetne várni, hogy azok az állami szakférfiak, akik egész életüket a tudomány mezején töltötték, s az állam költségvetésben nem megvetendő összeget vesznek igénybe: lépjenek elő; s jelentsék ki, hogy a tudomány a viharágyuzás terén mily megállapodásra jutott?

De hát biz ez nem történt meg!

E helyett hírlapi cikkekben a lefolyt években elért eredményeket tesznek közzé egyesek. Ezek szolgálnak egyedül irányadoul; ezek öntönek bátorságot a szőlősgazdába; ezek fejlesztik a viharágyuzás eszméjét s kedveltetik meg a védekezést.

Mi is hozzá akarunk járulni e munkához. Kiakarjuk venni részünket. Azért az általunk elért sikereket a következőkben mutatjuk be.

1901. évben szereztem be a Gyöngyös-Visontai hegyközség részére mint annak elnöke 9 darab viharágyut. Két évi kísérlet áll mögöttünk. Sőt több, amenyiben már a jelen évben is legalább 6 szor vettük igénybe a viharágyukat.

A mult évben többször, legalább tizszer vettük igénybe a viharágyukat; s sikerült vele a tornyosult felhőket szétgergetni. Egyszer történt meg, hogy puskaporunk hiájában egy pár szérül levő ágyu nem működött; s ime ezen a területen a jég tetemes kárt tett; mig a többi területen ahol az ágyuk rendesen dolgoztak: a jégtől megmenekültünk.

Sajátságos körülmény az, hogy úgy a múlt mint már a jelen évben is többször közeledtek jégfelhők, melyek azonban a leginkább a védett szőlők közvetlen szomszédságában, leginkább a nyugoti részén hullottak le.

Aki a felhők érkezését és tornyosulását figyelemmel kísérte, egészen tisztán láthatta az ágyuk hatását.

Például június hó 13-án délelőtt éjszakfelől jött a terhes felhő a visontai szőlők felé. Megszólt a 9 darab ágyu, alig tették 4—6 lövést, midőn a felhők részben megálltak, s miután az ágyulövés dőreje illetve a levegő hullámozás őket érte: összebb szorultak, s még terhesebbé lettek.

Egyes ágak, melyeknek sikerült a visontai szőlők felé bejutni, szét ereszkedtek, kiritkultak, s kezdett a csendes eső esni.

A levegő hullámozása által össze torlasztott terhes felhők egy ideig ott helyben kavarodtak. Szintén hallani lehetett a jég csörgését, míg végre az ágyú lövések okozta levegő hullámozásán kívül más irányban tömegesen elindult, s esett a jég rettenetesen.

Ez az eset a múlt évben kétszer ismétlődött. Ez teljesen meggyőzött arról, hogy az idejében alkalmazott ágyuzással sok esetben kilehet az elemi csapást kerülni.

Számos alkalommal láttuk azt, hogy az ágyuzás után s közben a felhők szét oszlonak; de ez évben május hó 24-én kézzel foghatóan belett újból igazolva a viharágyuzás elvitázhatlan előnye.

Nevezett nap délután 4 óra felé kelet felől óriási borulás közeledett, az ágyuk fogadták a vihart. Most már nem 9, de 15 drb ágyu adta a tüzet s tartott a rettenetes harcz, a küzdelem.

Minél tovább lőttek az ágyuk: a felhők annál terhesebbek lettek persze azon oknál fogva, mivel az első felhők sem voltak képesek a sok tüzelő ágyu által okozott lég-hullámon a szőlők fölé törni. Az utóbb jövők csatlakoztak az elsőkhöz és most látszott a rettenetes harcz.

Ez tartott legalább egy negyed óráig, mely idő alatt minden ágyu 23—35 lövést tett. Gondolni lehet, mily lég-hullámozást idézett elő ez az izzó akció.

Végre a várt vég az lett: a felhő megszakadt, s kezdett esni az eső jéggel. De csak a löhatáron kívül. S ott a terményt teljesen elverte.

A löhatárba a szőlők felé is befutott egy kevés terhes felhő, melyből előbb eső esett, közben apró dara alakú jégdarabok, melyek azonban kárt nem tettek.

Könnyebb érthetés végett tudatom, hogy a visontai hegyközség mintegy 260—280 holdat tesz ki. Ennek van 9 darab viharágyuja. A közvetlen szomszédságban van a Visontai-szőlőtelep Részvénytársaságnak mintegy 250 hold szőlője, ennek van szintén 6 darab viharágyuja.

A 15 darab viharágyu úgy van felállítva, hogy az összes szőlők körben benn vannak; s így bárhonnét, bármely oldalról jöjjön a jégeső, az ágyuk mindenhonnét védik. S így a nevezett szőlők a

viharágyuk felállítása óta a jég kártól megmenekültek.

Közvetlenül mellette az ágyuk körén kívül levő területet azonban a jég a múlt évben és most május hó 14-én szintén elverte.

Eme rövid idő alatt a nép s mely eleinte irtózott a viharágyuról, sőt az egész védekezést Isten elleni kísérletnek nevezte; s voltak sokan, akik nagy pénzért nem süttették volna el az égnek néző és lövő ágyut. Manapság ez a nép föltétlenül bizik az ágyuzás sikerében, s hogy a közvédekezésbe átmenjen, csak is időkérdése.

Azt hiszem 2—3 év alatt az összes szőlőhegyek el lesznek lava viharágyukkal s a harcz megkezdődik a természet ellen.

Mikor a viharágyu előnyét így ekként be mutattam, még némi felvilágosítással tartozom.

A viharágyuk felállítását az elmondotton kívül még két körülmény nehezíti meg. Az egyik az, hogy akik nem ösmerik az eljárást; a szerencsétlenségtől félnek. A másik, hogy a védekezés kiadásaival nem birnak fogalommal s azt hiszik az borzasztó költséges.

Sem az egyik, sem a másik nem áll.

A jól szerkesztett viharágyuval nem lehet semmi szerencsétlenség. Ki van zárva, még a lehetősége is a szerencsétlenségnek. Majdnem azt lehet mondani, hogy míg akarattal szándékozom sem lehet vele szerencsétlenség.

A védekezés kiadásáról ugy lehet fogalmunk, ha egy kis kiszámítást csinálunk.

Egy ágyulóvés rendes körülmények között ha a puskaport jutányosan szerezzük be, nem kerül többbe 16—18 fillérről.

Ne gondolja azt valaki, hogy a viharágyu egész nyáron át egyre szól. Az a körülményektől függ. Például a múlt évben volt idő, midőn nap-nap után 5—6 nap egymás után megszólaltak; s azután 4—6 hétig nem volt reá szükség.

Daczára annak, hogy minálunk ágyancsak tüzeltünk a múlt évben az összes védezés került holdanként 3 K. 60 fillérbe. Szóval minden hold után fizettünk viharágyu védekezésre 3 K. 60 fillért. De ezen összegben a viharágyuk árában eszközölt törlesztés is befoglaltatik. Ugy kombináltuk a dolgot, hogy 3 éven át fizetünk holdanként 3 K. 50 — 3.80 fillért — és a többi években 2 K. 20 fillér is elég lesz holdanként.

Három év alatt kilesznek fizetve az ágyuk árai, s azután csak a védekezés lesz fizetendő.

Egy évre számítunk 4 métermázsa lőport, melynek ára mmázszánként 128 Korona. Ha azonban viharágyuzás céljára kérjük, kedvezményes árban 68—70 koronáért kapjuk mmázszáját a Gazdasági-Egyesület útján.

Tehát lőpor nem lenne drága. Többbe kerül a felügyelet. illetőleg a kezelés.

Miután nem lehet tudni, mikor kell védekezni, minden ágyuhoz egy állandó embert kell tartani. Erre leginkább oly vinczellérek vállalkoznak, akik a hegyen laknak állandóan, akik egyenként 40—50 koronát kapnak.

Ezért kötelesek mindannyiszor, valahányszor a jelző ágyu tüzet ad : ágyujaik mellett lenni és tüzelni.

Ahol ezt meg lehet takarítani az egész védezés elenyésző csekély összegbe kerül.

Azért tehát azt hiszem, hogy eme védekezés mihamarabb országossá válik.

Rendkívüli siker.

A múlt évben hasonló czim alatt elmondottam, hogy a mohás fás ojtványnyal egyesek nagy eredményeket értek el, amenyiben 70—85% kitűnően összeforrott jó ojtványt nyertek.

Az idén ezt az örvendetes hirt a multi eredménnyel nemcsak megerősíthetjük, de még nagyobb jelentőségű sikereket tudunk elmondani, s aki kételkedik, annak bemutatni is készek vagyunk.

A múlt években, midőn a mohás ojtások készítése tért kezdett hódítani, ha jól emlékszem, még az állami szakközegek egy-némelyike is azt állította, sőt nyomtatásban is megjelent, hogy az ilyen mohás fásajtványokat, bárha a ládában jól össze is forrottak, nem tanácsos állandó helyére kiültetni, de tanácsosabb előbb az oskolába rakni

A mi lapunkban is ilyenféle közlemény — mint beküldött cik — jelent meg.

De ezt nem rójuk fel senki részéről rossz akaratnak, mert hát mint minden új dolog, a kísérleti stádiumban állott.

Most azonban két évi tapasztalat után ez eddigi állítást hatályon kívül helyezzük, s az érdeklődők tudomására hozzuk, hogy az eddigiektől teljesen eltérő tapasztalatunk van, az t. i., hogy a mohás ojtványt ha a ládában össze forrott, egész bátran kiültethetjük állandó helyére

Az év tavaszán két hold szőlőt ilyen mohás ojtvánnyal ültettünk be, s midőn e sorokat írjuk, az egész területen alig van elmaradt tőke. A sorok egész hosszában gyönyörűen diszlenek és azt igazolják, hogy a mohás ojtványt egész bátran ki lehet ültetni állandó helyére, ha egyszer az a ládában jól össze forrott.

Láttam több szőlőt, amely a múlt évben lett hasonlóképen mohás ojtvánnyal ültetve, azonnal, amint az a ládából kiszedetett.

Gyönyörűség reá nézni, olyan szép fejlődésű szőlő lett belőle.

Ezek szerint tehát nem áll az, hogy a mohásajtványt a ládából lett kiszedés után nem alkalmas azonnal állandó helyére kiültetni

És azt hisszük, hogy ezen ojtvány és telepítési eljárás nagy mérvet fog öltetni, ami azután a szőlő telepítést szerfelett megkönnyíti.

A ládába rakott mohás fásajtványnak ha az jól lett keresztül vite, lehetetlen nem sikerülni. Tehát ezen eljárásnál a sikertelenség az eljárás hiányosságának tudható be.

Az ojtvány a ládába rendszeren összeforr. Legtöbbje gyönyörű nagy hajtásokat is hoz. De megtörténik az is, hogy a hajtások elmaradnak, mindamellet az ojtvány összeforr, és a már kihajtott zöld rész elvesz.

Most már az a kérdés: mi történik az ilyen összeforrott de hajtás nélkül levő ojtványnyal? Az ilyen ojtványokat állandó helyre kiültetni nem tanácsos; mert ezekből sok ok végett több elveszhet.

De eldobni sem kell, mivel ezekből meg a legnagyobb rész kihajthat az alvó szemekről. Azért tehát legtanácsosabb: ha az ilyen ojtványokat oskolába rakjuk; ott azután alkalmat adunk arra, hogy kihajthasson vagy ha úgy tetszik elveszen.

A ripária visszaesése.

Sok nehézséggel kell az új szőlőkultúránál megbirkózni. Bizony évtizedek fognak elmúlni, még mindig lesznek jelenségek, melyek aggodalmat fognak kelteni. De a fő és nagy dolog az, hogy a filoxera okozta kétségbeesésből a kitudás, a tudomány szülte eredmény lassan-lassan kivezet; s így azután a jelentkező mellék bajoktól, a felmerülendő káros jelenségektől a tapasztalat meg fog bennünket szabadítani.

A napokban egy levelet vettem egyik előfizetőmtől, és az ott kétségbe esve panaszodik, hogy ripária szőlőtelepe ijesztően néz ki.

Azt írja, hogy ezelőtt 3 évvel mint gyökeres ripária-portális vesszőt ültette el; — a múlt évben rendkívül szép és sok vesszőt hozott. Csakhogy el is fűvessedett, amennyiben a telep nem volt felkarózva és a vessző a földön futván: nem lehetett a földön szanaszét futott vessző miatt a telepet csak kétszer kapálni, s így a telepet különösen a tarackfű ellepte.

Mindamellet a vesszők hajtásai beértek.

Ez év tavaszán a telep rendszeren meg lett metszve, fel lett karózva; — s daczára, hogy eddig már háromszor meg lett kapálva: egyes területeken a tőkék fejlődése vissza van esve. A visszaesés éppen úgy jelentkezik mint a filoxera föllépése. A visszaesés úgy látszik egy pontból indult ki, s terjedt körben.

A kiindulás pontjánál a visszaesés egészen nagy, úgy hogy alig nőtt meg a hajtás egy arasznyira, s a kör minél távolabb esik annál szebb a tőke hajtásai, míg végre ahol a kör végződik: ott a fejlődés szokottan dus. A fél azt állítja, hogy az ő meggyőződése az, miszerint a visszaesés abból származik, hogy a múlt évben a területet nem lehetett csak kétszer kapáltatni. De azt is megjegyzi azonban, hogy a most visszaesett tőkéken a múlt évben dus fejlődésű vesszők voltak; ezt iga-

zolják a tőkén látható mult évi vesszők vastagsága, amennyiben a metszés mutatja meg a mult évi vessző vastagságát.

Azt kérde tőlünk: mi a mi nézetünk a visszaesésre nézve? Lehetne-e és miként a bajon segíteni?

Hát biz ez baj, de nem új, csakhoggy eddig szerfelett kevés helyen fordult elő. Hasonló visszaesések azonban több helyütt fordultak már kisebb nagyobb mennyiségben elő.

A ripária-alany visszaesése származhatik mindenesetre abból, hoggy a telepet a mult évben a taraczkfü meglepte. A taraczkfü a második kapálás után akkor hatalmasodott el, mikor a hajtások már elég vastagon ki voltak már fejlődve, és így a tő hajtásai később már nem fejlődtek, csak értek. Ellenben most a fejlődés stádiumában akadályozta meg: s azért van a visszaesés.

Hoggy ez okozta-e? a bajt egész egyszerűen megláthatja abból, ha megvizsgálja, hoggy hol volt tavaly nagy fű?

A taraczkfü utónyomai még most láthatók. Ha a visszaesés csak az ilyen helyen látható: akkor a visszaesést minden esetben a fűnek elhatalmasodása okozta.

Akkor azon úgy segíthet, ha a telepet ez évben felkarozza. Ha rendszeren és mélyen kapálja: akkor a telepen a fejlődés szemmel láthatólag fog bekövetkezni.

De lehet más baj is. Nem-e a tavaszi fagy okozta a visszaesést? Tudvalevőleg a ripária előbb fejlődik mint az európai vessző, s így a tavaszi fagy már fejlődésében találta.

A fagy okozta kár látható arról, hoggy a hajtások lefagyva leszáradtak.

Ez esetben a tőke később a fejezetből újból kihajt, de persze elmarad a fejlődés. De még mindig nincs baj, mert később erősebben fejlődik és ősszel még erős beérett vesszőket ad.

Az tény, hoggy a zöldojtás készítésére már nem igen alkalmas.

Nem alkalmas azért, mivel a fejlődés akkor áll be, amikor a zöldojtás készítésére az alkalmas idő elmúlt.

Vannak szakférfiak, akik azt állítják, hoggy ezt a visszaesést: a filloxera is okozhatja. Azt állítják, hoggy számtalan ripária tőkét találtak, amelyeken filloxera nagy számban volt: és a tőke fejlődése elmaradt.

Ezzel azt akarják dokumentálni, hoggy filloxera a ripáriát is megtámadja.

Baj volna, ha ez állítás beigazolást nyerne. De hát hazánkban innen-onnan a 20 éves tapasztalat mást igazol. Azt tudniillik, hoggy a filloxera a ripáriakkal nem bír. Nem bír pedig azért, mivel annak fás rétege az európai vesszőnél sokkal keményebb. A héja is aránylag oly kemény, hoggy nem képes aláférközni és megélni.

Egyes példányok előfordulhatnak, de oly mennyiségben nem fordulnak elő, hoggy kártékonyak lehetnének.

Ha azonban a ripária egyéb betegségeknél fogva meggyengül, és fás része a tömörséget elveszti; akkor igenis megélhet rajta a filloxera.

S így az ilyen szőlőtőkét első sorban más betegség támadhatta meg, és csak azután helyezkedhetett el rajta a filloxera.

Mások azt állítják, hogy a ripária visszaesését a gyökereken feltalálható gombák okozzák.

Tekintve azt, hogy a szőlőkön a gomba kártékonyasága kör alakban fejlődik azért, mivel a gomba egyik gyökérről a másokra hat át, s így a visszaesés éppen úgy körben fokozatosan tűnik fel; — kérdés, vajjon ősszel nem-e a gombabetegség lépett fel? . . .

A gomba okozta betegség könnyen felösmerhető; tessék a visszasett kör közép részéről egypár tőkét egész óvatosan kivenni. Ha a bajt a gomba okozta: akkor a gyökereken a kalapos gomba feltalálható.

A kalapos gomba gombostü nagyságu, szürke színü s különösen a rügyek helyén tartózkodik.

De föllép máshol is. Némelyek azt állítják, hogy a gomba akkor lép föl, ha a szőlővessző elhalt. A gomba az elhalt részen képződik.

Ez tény; de tény az is, hogy a gomba az élőtő gyökereit is megtámadja. Sőt a gyökérzet belső részeibe is beférkőzik szalagok alakjában, s lassan-lassan a tőke életét veszi.

Különösen be áll ez a nedves talajokban.

Most már figyelje meg nem-e túl nedves az ön talaja? Ha igen, s ha a tőkén a gombák jelentkeznek, akkor a baj oka a nedves talaj.

A rossz fakadásu tőke.

A tél fagya sok takaratlan szőlőtőkét tönkre tett.

Nagyon körültekintőnek kell lenni a gazdának, hogy helyesen okoszerűen eljárva hasznos munkát végezzen.

Arról már szoltunk, hogy ha a tőke fejezete elfagyott és az alany kihajtott mi az eljárás.

De most ezt még ki kell bőviteni azzal, hogy mi történjék az olyan tőkével, mely most június elején kezd kihajtani?

A kérdés megoldásánál a tőkét osztályozni kell fiatal és öreg tőkére.

Szóljunk először a fiatal tőkéről.

A tőke fiatalságának kora 5—6 év. Eddig a tőke kicsiny. A 7 éves tőke már nagyobb és így fokozatosan idősödvén: nagyobbodik, mindinkább el ágas-bogasodik.

A fiatal tőke fejezete még kicsi. Ha ez a fiatal tőke bár elfagyott, de azért mégis bár most elkésve kezd kihajtani, azt tünteti fel, hogy a tőke nem teljesen körül minden részében fagyott el, hanem egyik-másik tőke, egyik vagy másik oldalon egy kevés ép rész maradt fel a rügyekig, s így ezen át bár elkésve, de a tőke élni kezd. S miután ott élet van, bár most elkésve, de a rügy életre kel.

Van azután eset reá, hogy ugyanezen tőke alanya szintén ki hajtott, most az a kérdés: mi történjék ezzel a fiatal tőkével?

Ha a tőke bár elkésve is, de kihajtott, az élni fog. Az élőrész

fejlődik, a tőke ezen élőrész folytán erősödik. A fejlődés folytán az élőrész szaporodik, nő, vastagodik, s idővel a nem élőrészt, amely már ez időszerint is el van száradva: vagy benövi, vagy kinövi. Benövés alatt azt értem, hogy az élőrész nagyobbodva az elhalt részt körül benövi, a kinövés alatt pedig azt, hogy az elhalt rész egyik oldalán marad, a másik rész pedig mellette vastagszik meg.

Az ilyen tőke azután évek multán megerősödik és élni, teremni fog. S mivel az elhalt rész a fiatal tőkénél egész kicsi: számot sem tesz. Kár tehát az ilyen bár későn fejlődött tőkét így magára hagyni. Hanem a kihajtott vad alanyt el kell távolítani, és a tőkét rendeltetésének meg kell hagyni.

Amely fiatal tőkénél pláne az alany ki sem hajtott: ott pedig egész bizalommal kell várni az előtörött rügyek fejlődését.

Az második rész az idős tőke. Ha a tőke a 6 évet meghaladta, kezd idősödni.

Ha tőke idős és a téli fagy által megrontva most kezd elkésve kihajtani, és elmaradása folytán az alany jól kihajtott, a nemes pedig most kezd elkésve kihajtani, vizsgálat tárgyává teendő először is az, hogy az elkésve életre kelt rügyek miként vannak a tőkén elhelyezve.

Ha a rügyek a tőke különböző részén törnek elé, különösen ha egymással ellentétes oldalakon: akkor azt lehet következtetni, hogy később a fejlődés alatt és után a tőke egész tőkén végzi az életműködését, s így a tőke fejezetén az elfagyás fogyatékos, más szóval imittamott van egy rész elfagyva.

A fejlődés folytán az elhalt részeket az élőrész körül futja s később a tőke megerősödvén gyümölcsöt ad, teljesíti kötelességét.

Az ilyen tőkénél ha az alany kihajtott: minden további gondolkozás nélkül az alany hajtása eltávolítandó.

Ha azonban az elidősödött tőke csak egy oldalán egy rügyből hajtott ki, akkor nem lehet benne bizni. Mert ha meghagynók is, a tőke idővel vagy lassan csak ezen oldalán fejlődene, s az elfagyott elhalt rész a tőkén oly nagy, hogy azzal szemben a fejlődés semmivé válna. Ez esetben a tőke bár egyik oldalán hajtani kezd, az ojtás helyén kérelhetlenül levágandó. Ha az alany már kihajtott: ez a hajtás ápolandó és alkalmissal benemesítendő: — ha ki nem hajtat, a tőke nyaka körül a föld eltávolítandó, s így az alany felső rügyei a nap sugarai által érintetvén: ott valamelyik alsó rügy kifejlődik; ha kifejlődött benemesítendő.

Összegezve.

Ha a tél fagya által megrontott tőke fiatal s bár most elkésve, de a nemes részében a fejezetén kihajtott: akkor abból még lesz tőke, s ha az alany kihajtott eltávolítandó. — Ha a tőke idős és a téli fagy okozta kár miatt bár elkésve, de most a fejezet különböző részén de kihajtott: akkor az alany ha kihajtott is eltávolítandó; — ellenben ha idős tőke csak egy oldalon hajtott ki: akkor az ojtvány nemes része az ojtás helyén elvágandó; és ha az alany eddig ki nem hajtott, a tőke nyaka körül a föld eltávolítandó.

Kün a szőlőben.

A szőlőket aratás előtt már másodszor fel kell kötni. S permetezni a felkötés után néhány nappal akkor tanácsos, amikor a szőlőlevelek rendesen állanak.

Most már a permetezéssel késni nem szabad.

A permetezést 2 százalék rézgálicz és 2 százalék oltott mész keverékből álló vízzel kell eszközölni. A permetezéshez a legalkalmasabb gép a Vermorel-féle gép.

Vannak különböző szerkezetű gépek, de az elsőség az Eklér-féle Vermorel gépeket illeti.

A permetezésnél arra kell ügyelni, hogy az összes lombozat meg legyen permetezve. A permet, mintha mákkal hintették volna be a levélzetet, úgy nézzen ki; a hiányos permetezés nem véd eléggé a peronospora ellen; a túl erős permetezés pedig a szőlőleveleket egészen bemázolja, és a levélzet apró szájacskáit betapasztja. Az így betapasztot levélzet pedig nem fejtheti ki a természetes vegetációt.

A permetezést esős időben eszközölni nem szabad; mert az eső a permetet lemossa. Ha azonban már megszáradt rajta a permet: az eső nem képes lemosni.

Az aratás előtt a kapálással is készen kell lenni. Mivel az aratási nagy munkaidő, s a kapás napszámot is megdrágítja.

Egészen elérkezett ideje annak, hogy az idej, kőrai ojtványültetéseket a nemesből eredet gyökerektől megtisztítsuk. Hasonlóképen kell megtisztítani az ojtvány oskolákat is; de még kitakarni nem szabad.

Ügyelni kell arra, hogy az ojtvány oskola megporhanyitassék. Mert ez a fejlődést dusan előmozdítja. Ugyanezen alkalommal lehet a gyomoktól megtisztítani, és meggyökerezni.

A zöldojtás munka véget ért. De a tisztogatással nem szabad késni. Az első ojtványok ekkorára már eléggé kifejlődtek: azok kötéseit fel kell tágitani, különben bevágódnak. Ki is kell kötni idejében a hajtásokat; nehogy a júliusi szelek benne károkat tegyenek.

Meg kell tisztogatni. A hónaljajtásokat valamint a feles hajtásokat mindazon tőkén el kell távolítani, amelyeken 4--5 db zöldojtvány van; vagy amelyik nem erős fejlődésű.

De oly tőkéken, amelyek erős fejlődésűek, s rajta eszközölt ojtványok elhaltak, s csak 1—2 zöldojtvány maradt: azoknál ugy kell eljárni, hogy 1—2 ojtvány is beérjen, de a mellett a dus hajtások is meglegyenek vesszőnek mentve. Mert nevetséges ostobaság volna, egy erős dus fejlődésű tőkén 1—2 zöldojtvány kedvéért, a többi bár később fejlődött zöldhajtásokat levágni.

Ápolni, tisztogatni kell az ilyen tőkét; azután lesz 1—2 ojtvány is meg vessző is.

Mert uraim a ripária-portális alany vessző naponként keresetebb lesz. S boldog gazda lesz az éveken át, aki ilyen teleppel rendelkezik.

Egész hátrán elmerem mondani, hogy egy alkalmas alany telep több hasznot hoz, mintha az ojtványszőlővel volna be telepitve.

És pedig azért, mivel a mohás-ojtvány rendkívüli eredménye boldogot-boldogtalant annak készítésre készítet azon fényes és nagy eredmény, melyet ezen művelettel elérni lehet.

Nem nagyitom a dolgot ha azt mondom, hogy a mohás-ojtvány készítés a szőlészet felujtása terén nagy jelentőségű és korszakot alkotó eredmény, mely a szőlőtelepítést nemcsak megkönnyíti; de a szőlők értékét is tetemesen alá fogja szállítani.

Azért tehát ahol lehet, kimélje meg ezt az aranyat érő alanyvesszőt. Az alanyvesszőről lévén szó, itt annak is az ideje, hogy azok tisztogatása és felkötözéséről sőt kellő kapálásáról is gondolkozzunk.

Sok helyen látom azt a rossz szokást, hogy az anyatelepet kellőképen nem kapálják, azt is hiszik, hogy az ugy is jó van.

A teteje olyan kemény mint az országut, s füves mint egy kaszáló. Azt állítják, hogy ugy is diszlik benne az alanyvessző.

Diszlik! . . . De egészen másként diszlenék, ha a talaj kellőképen megvolna művelve.

Meg aztán azt is látni lehet, hogy egyik másik gazda a telepét zöldojtvány nyérése végett evről-évre leojtja addig, míg aztán a telep fejlődése elgyengül.

Az alanytelepről lévén szó. Helyén látok egy körülményt

különösen azok figyelmébe ajánlni, akik a telepet zöldre nemesítve elakarják dönteni.

Jegyezzék meg az illetők, hogy a döntést akkor legczél-
szerűbb eszközölni, mikor a telep először ojtatik le zölden.
Az első ojtás a legdusabb fejlődésű ojtványt adja. Már később
mindig gyengébb-gyengébb lesz rajta az ojtvány.

Az őszei és tavaszi döntéseket szintén mulhatlanul meg-
kell gyökerezni; mert különben rendkívül elgyökeresednek.

Meg kell vizsgálni a tőkéket, különösen a rupeztriszt,
és ha a jó erős tőke mellett az alany kihajtott kérlelhetlenül
kiirtani.

Vegyes.

Előfizetőinkhez. Lapunk késedelmeért elnézést kérünk.
Több hónapónát volt tartós éssúlyos betegségem okozta
a késedelmet és az, hogy nem akarom és nem akartam
ez idő alatt kislapomat holmi *szedett-vedett lapötletlékkel*
ellátni. Kezdetől fogva mindig az volt a célom és el-
vem, hogy minden lapszámban lehetőleg *időszerű al-*
kalmas és hasznos a gyakorlati tapasztalatomban szerzett
dolgokról irjak.

Egészségem kezd helyre állani, és én, aki e kis
lapot nem üzleti szempontból írom, — de micsoda üz-
let volna egy 4 koronás kis lapocska? — ezután is
ameddig bírom, és ameddig a közönségnek tet-
szeni fog azaz támogat és pártól: arra törekszem, hogy
mindig alkalmas a gyakorlati életből meritett aktuális
dolgokkal foglalkozzam, hogy tekintet nélkül az egyé-
nekre, az igazságot a meggyőződést szolgáljam és
hirdessem; mert őszintén megvalva erre igazán égető
szükég van annál is inkább, mert a hivatot-
tak sok dologban igen tartózkodók, a nyilatkozók té-
nyeiből pedig sokszor az üzleti önérdék látszik.

És végtére ennek a havi kis lapnak nem az a rendeltetése, hogy mint az óra mutató ha a tizenkettőre ér: *üssön*; hanem, hogy egy évben. Kellő számban megjelenne *hasznosat és tanulságosat hirdessen*.

Szives elnézésüket midőn ujólag kérem, ha netalán tartós betegségem alatt valakinek a lapexpedicióját illetőleg panaszja és hiánya volna: felszólalás esetén a hiányt készséggel pótolom.

Hydraulikus sajtók

Arany érem
Szeged 1899.

Arany érem
Budapest 1899.

Arany érem
Pozsony 1902.

hydrau-
likus
sajtóért.

szőlő- és gyümölcsmust sajtolására
a nagy üzem számára, 2 kitolható kosá-
ral vagy 1 kosárral

Bor, gyümölcsbor és gyümölcsnedv
sajtókat

kézihajtásra
Herkulesnyomero-
szerkezettel
fa- vagy vastányórral.

Gyümölcs és szőlő-őrlőket, bogyózó-gépeket,
Gyümölcs-aszaló-készülékeket
gyártanak és szállítanak jótállás mellett mint különlegességet a legújabb szerkezetben

MAYFARTH PH. és TA., BÉCS, III,
különlegességi gyár gyümölcsértékesítési gépekben.

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve. Megrendelések idejekorán kéretnek.

Előjegyzés **oјtványokra.**

Az idén több ezer mohás fás-
oјtványt készítettem. Ezek ripária-
portális alanyon vannak. Neveze-
tesen: piros- és fehér chasselle-
selek, muskát-ottonel, csudaszőlő,
alant-termő, ezerjó stb. ezre most
előjegyezve 200 Korona.

Zöldoјtás ripária-portálisom
mintegy 50–60 ezer lesz, és pe-
dig: kövidinka, mézes-fehér, olasz
riz.ing, szlanka-menka, csuda szőlő
Ezek ezre most előjegyezve 100 K.

Akiknek szükségük van, ide-
jekorán jelentkezzenek.

Gyöngyösön, 1903. július hó.

Csomor Kálmán.